

Resp. Nego *aut.* et dist. *min.* Falso introducitur, si iisdem illis verbis, quibus locutus est de una materia, non loquatur etiam de alia; conc. Si et loquatur ipse de alia; nego. Nam loquitur Sacerdos in persona Christi: unde sensum historicum tribuit Christo quoad materiam illam praeteritam: sensum autem assertivum concipit Sacerdos nomine Christi quoad materiam praesentem.

Inst. 1.º Christus D. in coena nihil asseruit de materia praesenti: ergo si verba consecratoria habent sensum assertivum de tali materia, falso tribuuntur Christo per sensum recitativum et historicum.

Resp. Dist. *Consequens.* vel potius nego suppositum *Consequentis.* Nam verba consecrationis, cum habeant duplicem sensum, unum assertivum de praesenti et alterum de praeterito, seu mere conceptum a sacerdote et historicum; sacerdos ut *recitative* loquens, tribuit Christo *signate* sensum assertivum praeteritum, seu mere conceptum a Sacerdote et historicum; et ita nihil falso tribuit Christo: ut autem loquens *assertive*, tribuit *exercite* Christo sensum assertivum de praesenti: nam vere loquitur Sacerdos Christi nomine, et ut minister ejusdem generis personam; sicut Angelus ille, qui nomine Dei dicebat: *Ego sum Deus Patrum tuorum, Deus Abraham...* (1).

Inst. 2.º Qui loquitur nomine suo, non loquitur nomine alterius. Sed si *recitative* loqueretur Sacerdos, loqueretur nomine suo: ipse enim narraret quid factum sit in coena, non autem Christus D.; alias diceret: *Ego, qua nocte tradebar, accepi panem... et dixi: Hoc est Corpus meum.* Ergo falsum est, loqui Sacerdotem nomine Christi. Ergo si loquatur *assertive*, non potest loqui *recitative*.

Resp. Dist. *maj.* Qui praecise loquitur nomine suo, non loquitur nomine alterius; conc. Qui non praecise... nego *maj.* Igitur Sacerdos, dum consecrat, *recitative* loquitur et *assertive*: quatenus *recitative*, id praestat nomine suo, licet ministerialiter; quatenus *assertive*, persona Christi tantum loquitur, nam nullo modo intendit dicere verba de *Corpore suo*: sicut Angelus ille nullo modo de intelligebat: *Ego Deus Patrum tuorum.*

(1) Act. VII, 32.

CAPUT IV.

De Ministro et subjecto S. Eucharistiae.

ARTICULUS I.

De S. Eucharistiae ministro.

THESIS XX.

Sacerdotum proprium est sacram Eucharistiam consecrare.

148. *Nota.* Non pauci adversus hanc fidei doctrinam errarunt haeretici. Sic gnostici mulieribus etiam concedebant potestatem conficiendi Eucharistiam: laicis omnibus, dummodo probis moribus essent ornati, waldenses id proprium esse docebant: Calvinus dixit, quemlibet de plebe esse idoneum ministrum consecrationis, licet expediat unum tantum constituere, ne exoriatur confusio, dum quilibet vellet officium exercere.

Prob. 1.º Concil. Lateran. IV, cap. *Firmiter*: «Et hoc antiquae Sacramentum nemo potest conficere, nisi sacerdos, qui rite fuerit ordinatus, secundum claves Ecclesiae, quas ipse concessit Apostolis eorumque successoribus Jesus Christus.» In nocentius III, in *professione* fidei waldensibus praescripta dicit: «Firmiter credimus et fatemur, quod quicumque sine praecedenti ordinatione episcopali credit et contendit, se posse sacrificium Eucharistiae facere, haereticus et perditionis Core est particeps et ab omni sancta Romana Ecclesia segregandus.»

Haec confirmavit Trident. Sess. XXIII, cap. I. et can. I.
2.º S. Isidorus (epist. ad *Landefr.* quae et legitur in Decret. dist. 25, cap. *Perlectis*, ait: «Ad Presbyterum pertinet sacramentum Corporis et Sanguinis Domini in altare Dei conficere.» S. Cyprianus (epist. 4) praescribit: «ut presbyteri, qui illic apud confessores offerunt, per vices alternent» unde proprium esse presbyterorum Eucharistiam conficere supponit. S. Epiphanius (*Haeres.* 79), expugnans quamdam haeresim, qua mulieres sacrificia posse offerre putabant, ait: «Neque Diaconis quidem ipsis illum

»in Ecclesiastico Ordine sacramentum perficere conceditur.» Hieronymus (1) ostendit, apud luciferianos veram non esse Ecclesiam, quod sacerdotes non habeant qui Corpus Christi conficiant. De Diacono autem ait: «Cum Diaconus ab Ecclesia recesserit, »neque Eucharistiam conficere potest, Episcopum et Presbyterum »non habens.» Concil. Nicaenum (2) mandavit: «Pervenit »ad sanctum magnumque Concilium, quod in quibusdam locis et »civitatis. Presbyteris gratiam sacrae Communionis Diaconi »praebeant; quod nec regula, nec consuetudo tradidit, ut ab his, »qui potestatem non habent offerendi, illi qui offerunt Christi Corp- »pus accipiant.»

149. 3.º Prioribus seculis ad confessores, non sine magno periculo, Eucharistia mittebatur a Sacerdotibus consecrata: si autem per alios quam per sacerdotes confici potuisset Sacramentum, aliter sane confessoribus provissum esset.

Obj. 1.º Sacramenta vim habent ex opere operato: ergo a quocumque perficiatur opus, seu materia et forma eucharistica adhibeatur, perficietur sacramentum, ejusque effectus.

Resp. Dist. *min.* Si opus quod perficitur sit quale institutum a Christo est, seu, si materia et forma sacramentalis adhibeatur; conc. Aliter: nego *min.* Aliud enim sunt materia et forma sacramenti; aliud materia et forma sacramentalis: seu aliud est materia et forma inadaequate: aliud adaequate. Ut materia et forma sint adaequate tales, id est, sacramentales, ordinari debent ad sacramentum: hoc autem fit debita intentione, ut diximus (3), quae legitimum supponit ministrum.

150. Obj. 2.º Tertullianus (4) ait: «Differentiam inter Ordinem et plebem constituit Ecclesiae auctoritas.» Ergo saltem ex licentia Ecclesiae poterunt laici conficere Eucharistiam.

Resp. Dist. *maj.* Auctoritas Ecclesiae tantum, seu differentiam omnem constituit Ecclesia; nego. Ita ut procedat differentia ab ipso etiam Ordine; conc. Ipse Tertullianus adjicit: constituit Ecclesiae auctoritas, «et honor per Ordinis consensum sanctificatus.» Ecclesia sane constituit, ut hi, potius quam alii de plebe, Ordinem suscipiant, et insuper ut, praeter Ordinem, nonnulla alia habeant Ordinati privilegia.

Inst. Subjicit Tertullian.: «Adeo ubi non est Ecclesiastici »Ordinis consensus, et offers et tingis Sacerdos, qui es tibi solus. »Sed et ubi tres, Ecclesia est, licet laici.» (ibid.)

Ad haec, 1.º responderi potest, Tertullianum librum

(1) Dialog. adv. Lucifer. n. 2. — (2) Can. 18.—(3) Disq. I, Thes. X. — (4) Exhort. ad Cast. c. 7.

illum scripsisse cum in haeresim Montanistarum ruisset: quapropter errasse concedi potest.

2.º Cum dicit laicum *offerre, Sacerdotem esse*, de spirituali sacerdotio intelligendum, et hostiis spiritualibus, ut dixit B. Petrus (1), et Joannes (2), *Et fecit nos regnum et Sacerdotes Deo et Patri*: quem locum citat Tertullianus; non de sacerdotio et sacrificio proprie dicit. Haec interpretatio consonat cum alio testimonio parallelo ejusdem Tertulliani (3): «Cum extollimur et inflamur adversus clerum, tunc unum omnes sumus, »tunc omnes sacerdotes, quia sacerdotes nos Deo et Patri suo »fecit.»

Et de spiritualibus quidem agere Tertullianum hostiis, ex contextu elucet: post illa enim objecta verba, immediate subdit: «Unusquisque enim *sua fide vivit*, nec est personarum acceptio »apud Deum: quoniam non audiores legis justificantur a Deo, *sed »factores.*» Ecce his ostendit, quo pacto ubi sint tantum laici, ibi possit offerri, ibi esse Ecclesiam, ibi posse laicum assequi salutem; nempe, si, quod potest, laicus praestiterit, fide vivens, opera legis servans.

THESIS XXI.

Potestas ordinaria ministrandi fidelibus Eucharistiam convenit Sacerdotibus jure divino.

151. *Nota.* Cum Eucharistia sit sacramentum permanens, potest considerari in fieri, et in facto esse, et quoad usum. Prout in fieri est sacramentum, exigit consecrationis ministrum: quatenus autem permanet in facto esse, custodientem postulat solummodo ministrum, qui, ex disciplina hodierna Ecclesiae, laicus esse potest a sacerdote ad custodiam deputatus. De ministro ergo quoad usum, seu traditionem Eucharistiae, agit thesis.

Quis sit minister ordinarius, quis autem extraordinarius, supra explicavimus (4).

I.^a Pars theseseo, quae certa dicenda est, probatur.

1.º Trident. (5) ait: «Semper in Ecclesia mos fuit, ut laici a Sacerdotibus communionem acciperent, Sacerdotes autem celebrantes seipsos communicarent: qui mos tamquam a traditione apostolica jure merito retineri debet.»

2.º Apostolus docet (6): *Sic nos existimet homo ut ministros Christi et dispensatores mysteriorum Dei.*

(1) I ep. II, 5.—(2) Apoc. I, 6.—(3) L. de Monog. c. 12.—(4) Disq. I, Thes. XIV.—(5) Sess. XIII, c. 8.—(6) I Cor. IV, 1.

3.º Ex jure quoque patet (1): «Pervenit ad notitiam nostram quod quidam Presbyteri laico aut foeminae Corpus Domini tradunt ad deferendum infirmis. Igitur interdicti Synodus ne talis praesumptio ulterius fiat, sed Presbyter per semetipsum infirmos communicet.» Concil. Carthag. IV. c. 38. jussit: «Diaconus, praesente Presbytero, Eucharistiam Corporis Christi populo, si necessitas cogat, jussus eroget.» Supponit ergo Presbyterum vi ordinis sui id posse: Diaconum vero uti ministrum Presbyteri tantum. Simili modo loquuntur canones. Nicaeni dieti (can. 14.), et Arelatenses. (can. 19). Tertullianus (2) ait: «Eucharistiae sacramentum... non de aliorum manu quam praesidentium sumimus.»

152. II.º Pars, seu quod haec potestas *jure divino* Presbyteris conveniat, elucet ex dictis testimoniis; nam ostendunt, id facere vi proprii gradus, non concessione vel delegatione aliqua.

Quomodo autem ex potestate consecrandi consequatur et alia ministrandi, explicat Docteur Ang. 1.º In hoc ministerio conficiendi Eucharistiam gerit Sacerdos personam Christi. Sed Christus sicut consecravit, consequenter et aliis dedit Corpus suum; nam propter hoc consecratur.

2.º Sacerdos in officio est mediator inter Deum et populum: ergo sicut consecrando offert Deo dona populi, ita dona Dei sanctificata debet populo tradere.

3.º Omnia quae contingunt hoc Sacramentum, ex reverentia consecrantur, calix, corporale, etc. Ergo et per manus consecratas Sacerdotis est per se ministrandum.

Dices: ex primaeva Ecclesiae disciplina fideles sibi ipsis Eucharistiam ministrabant, manu nuda viris illam susipientibus, super mundum linteolum foeminis: imo et sacras particulas domum laici deferebant, ut interim per hebdomadam sibi ministrarent. Ergo et laici ministri sunt ordinarii.

Resp. Dist. seu explico. Ita ut ea consuetudo vim haberet ex pia oeconomia Ecclesiae iis congrua temporum circumstantiis, cum tot periculis persecutionum, paucitate ministrorum laboraret fidelium coetus; conc. Quasi ea disciplina per se foret convivio eucharistico adnexa et magis congrua: nego.

Unde pro rerum circumstantiis hac in re posse Ecclesiae disciplinam mutari, docet quoque Trid. Concilium (3). «Praeterea, declarat, hanc potestatem perpetuo in Ecclesia fuisse, ut in sacramentorum dispensatione, salva illorum substantia, ea statue-

(1) De consecrat. dist. 12, c. *Pervenit*.—(2) *De Virgin. vel. c. 3*.—(3) Sess. XXI, c. 2.

ret, vel mutaret, quae susipientium utilitati, seu ipsorum sacramentorum venerationi, pro rerum, temporum, et locorum varietate, magis expedire judicaverit.»

THESIS XXII.

Eucharistiam possunt Presbyteri, secundum Ecclesiae praescriptionem, per Diaconum dispensare.

153. Prob. 1.º Ex conciliis in praecedenti Thes. laudatis.

2.º S. Cyprianus (1) ait: «Ubi solemnibus adimpletis calicem Diaconus offerre praesentibus coepit... sanctificatus in Domini Sanguine potus...» In Constitutionibus S. Clementis (2), quae omnes priorum sunt saeculorum, eadem traditur disciplina. In laudato canone Nicoeno (vel Sardicensi), clare significatur, Diaconos Eucharistiam dispensasse, dum decernit quod ab iisdem non suscipiant Presbyteri.

3.º Diaconus est minister Sacerdotis in oblatione sacrificii, ut ex tractatu de Ordine supponimus; congruum ergo est ut per illum possit Eucharistiam dispensare: salva enim sacramentorum substantia, uti docet Tridentinum (3), Christus commisit Ecclesiae ea quae ad eorum dispensationem pertinent.

154. *Dices*. Ex dictis consequi videtur, posse etiam Ecclesiam per laicos Eucharistiam ministrare: non enim perinet dispensatio sacramenti ad ejusdem substantiam.

Resp. Communis est sententia, praeter Summum Pontificem, nullum alium Praelatum posse laicis hanc facultatem tribuere, extra casum necessitatis. Licet autem in prioribus saeculis in propriis manibus susciperent fideles S. Eucharistiam, imo et apud se domi retinerent, et privatim communicarent, id ministratio proprie dicta non erat, sed potius receptio Eucharistiae inchoata e manibus Sacerdotis vel Diaconi, et tandem completa cum domi communicabant. Sic et Apostoli, cum manu Domini panem consecraturum et calicem susceperunt, non Eucharistiam sibi ministrasse, sed a Domino accepisse dicendi sunt.

In extrema autem necessitate et mortis periculo, probabile est satis, posse per laicum ministrari Eucharistiam: quod docent Valentia, Layman, Coninch, Filiucci, etc., etc., cum Suarez (4). Non solum alteri, sed etiam sibi ipsi ministrare posse, pro dicto necessitatis casu, eadem ratione concedunt dicti AA..

(1) *L. de lapsis*.—(2) Lib. 8, c. 2.—(3) Sess. XXI, c. 2.—(4) Disp. 72, Sec. 3.

et alii. Sic Maria Scotiae Regina in carcere servabat Eucharistiam, et ante mortem sibi a carnifice illatam, propria manu communicavit, Parisiis etiam in ultimis perturbationibus (a Commune) pii obsides cum Archiepiscopo, inventu piarum foeminarum, sacras formas accipiebant, quibus in carcere spiritu reficiebantur, et ad mortem fortiter obeundam roborati sunt.

Cum Sacerdos alium a quo Eucharistiam suscipiat adire non potest, nec celebrare valet, posse se ipsum communicare, non tantum in mortis periculo, sed etiam ex sola devotione, docent cum Cajetano et Suarez alii plures, gravesque AA. Imo si per Diaconum Sacerdoti aegrotto offeratur Eucharistia, posse et debere tunc propria manu communicare, dicunt plures cum eodem Suarez: quia Diaconus, solum absente, vel impedito Sacerdote, est minister hujus Sacramenti.

ARTICULUS II.

Sacrae Eucharistiae subjectum.

THESIS XXIII.

Eucharistiae subjectum est tantum homo baptizatus; et justus, saltem existimative, ac aversus a peccato esse debet, ut fructuose eam recipiat.

155. 1.º Pars constat communi consensu theologorum. Prius est enim nasci in Christo et incorporari cum Christo, quam vitam ab eo et incrementum participare: hinc, communi effatu, dicitur Baptismus omnium sacramentorum janua. Ideo *Catechismus Conc. Trid.* (1) docet: «Cur autem D. Dionysius principium sanctissimorum mandatorum vocaverit (Baptismum), perspicuum est; cum hoc sacramentum veluti janua sit, qua in christianae vitae societatem ingredimur, atque ab eo divinis praeceptis obtemperandi initium facimus.» Confir. Eucharistia in eo qui non est baptizatus nequit esse signum sensibile spiritualis cibi: ergo non baptizatus nequit sacramentaliter Eucharistiam suscipere. *Ant. prob.* Nihil potest rationem cibi habere nisi respectu ad vivens. Sed qui non est baptizatus non est sensibiliter vita spirituali vi-

(1) De Bapt. n. 4.

vens; ergo Eucharistia in eo, etc. *Min.* patet: nam baptismus est signum sensibile necessarium regenerationis spiritualis.

II.º Pars constat ex supra dictis, Theis. VII et VIII.

156. *Nota.* Si quis mortalis noxae conscientiam habeat, non ei satis esse, quod existimet se esse contritum: sed, habita copia confessarii, necessario praemittendam esse confessionem sacramentalem.

Contrariam docuerat sententiam Cajetanus (in Summa Morali); nunc autem erronea esset vel, ut aliqui putant, haeretica haec opinio, quae confutatur:

1.º Ex Trid. (1) «Ne tantum Sacramentum indigne, atque ideo in mortem et condemnationem sumatur: statuit, atque declarat ipsa sancta Synodus, illis, quos conscientia peccati mortalis gravat, quantumcumque etiam se contritos existiment, habita copia confessoris, necessario praemittendam esse confessionem sacramentalem. Si quis autem contrarium docere, praedicare, vel pertinaciter asserere, seu etiam publice disputando defendere praesumpserit, eo ipso excommunicatus existat.»

2.º S. Paulinus, Patriarcha Aquilejensis, ad finem sec. VIII, inter opera S. August. tom. 6, in Append. edit. Maur. ait in Libro *Exhortationis ad quemdam Comitem:* «Quando eum accipere debemus, ante ad confessionem et poenitentiam recurrere debemus.»

Leo quoque Papa (epist. 91, c. 2), idem docet.

157. Utrum hoc praeceptum praemittendi ad Eucharistiam Confessionem sit naturale, vel ecclesiasticum, vel positive divinum ab Apostolis promulgatum, inquirunt AA. Communis veriorque sententia docet cum Suarez, Vazquez, aliisque pluribus, esse praeceptum divinum, a Paulo traditum ut a Christo acceptum, ab Ecclesia autem declaratum, ut videtur significare Tridentinum, ibidem, cap. 7, et can. 9. Vide Suarez, Disp. 63: et Vazquez, Disp. 207.

158. Obj. 1.º Etiam non baptizati justificari gratia Christi possunt. Sed qui vivit vita Christi potest crescere et nutrirī cibo Christi: ergo etiam non baptizatus potest Eucharistiam suscipere. *Maj.* patet; catechumeni enim actu perfecto charitatis et voto baptismi tantum concepto possunt justificari.

Resp. Dist. *min.* Nutrirī possunt cibo Christi sacramentali; nego. Cibo pure spirituali, seu alio interno incremento: conc. *min.*

(1) Sess. XIII, can. 9.

Obj. 2.º Innocentius pp. III (1) dixit Eucharistiam posse sumi a non baptizatis: ergo.

Resp. Dixit hoc disserendo seu disputando; conc. *ant.* Docendo seu definiendo; nego. Nam potius tandem concludit, ante Baptismum invalida esse cetera sacramenta.

SCHOLIA

De puerorum communione.

159. I. Infantibus rationis usu carentibus, licet capaces sint Eucharistiae, tamen rationabiliter non administratur. Antiqua erat in Ecclesia consuetudo parvulis etiam Eucharistiam administrandi; et quidem rationabiliter eo tempore id fieri potuisse testatur *Trid. Synodus* (2): «Ut enim sanctissimi illi Patres sui facti probabilem causam pro illius temporis ratione habuerunt, ita certe eos »nulla salutis necessitate id fecisse, sine controversia credendum »est.» Scilicet seculorum decursu, cum fides frigescat tot haereticorum et apostaticorum infidelitatis exemplo, devotio quoque ac reverentia in res divinas torpescit. Cum ergo parvulorum communio ad disciplinam, non autem ad salutis necessitatem spectet, et minoris reverentiae erga S. Eucharistiam occasionem praebere posset, prudenter ab occidentali Ecclesia et orientali fere universa non amplius adhibetur.

Dices: videtur parvulis etiam necessariam esse Eucharistiam necessitate medii: sicut enim dixit Dominus: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu Sancto...* pariter ait: *Nisi manducaveritis Carnem Filii Hominis, non habebitis vitam in vobis.* Atqui baptismus etiam ratione carentibus est necessarius necessitate medii; ergo.

Resp. negando paritatem, quia priora verba sunt universalia, et quosque amplectuntur qui Spiritu nasci opus habent: unde abs dubio infantes quoque respiciunt. E contra, secunda sententia ad audientes ac ratione utentes dicta fuit, ut ad eos qui vita spirituali donati, in ea deficere et infirmari possunt.

160. II. Qua autem aetate possit jam et debet communio parvulis ministrari, secundum praesentem Ecclesiae disciplinam, intelligendum ex lege ab Innocentio III promulgata (3): «Omnis utriusque sexus fidelis, postquam ad annos discretionis pervenerit, omnia sua solus peccata confiteatur fideliter, saltem semel »in anno... suscipiens reverenter ad minus in Pascha Eucharistiae

(1) *Cap. Veniens, de Baptismo.*—(2) Sess. XXI, c. 4.—(3) *Conc. Later. I, V, c. 21.*

»sacramentum.» Quia vere discretio pedetentim cum aetate evolvitur, ad eam in parvulis dignoscendam optimam tradit *D. Thomas* (1) regulam: «Quando jam pueri *incipiunt aliqualem usum* »rationis habere, ut possint devotionem concipere hujus Sacramenti, tunc potest eis hoc Sacramentum conferri.»

Verum enim vero, in articulo mortis sub obligatione stricta concedenda est parvulis Eucharistia, eo ipso quod usum rationis habeant, possintque distinguere cibum hunc sacrum a profano. Praeter enim divinum praeceptum, de quo postea, et Ecclesiasticum nuper laudatum, non solum utile Sacramentum, sed forte necessarium erit ad salutem ejusmodi parvulis doli capacibus, ut poteris intelligere ex dictis supra (2): ita *Suarez* (*Disp. 70, Sec. I*), *Layman*, etc., etc.

Nota. De ceteris, tum quoad animam, tum quoad corpus, requisitis dispositionibus in eo qui Eucharistiam sacram est suscepturus, consule *AA.*, praesertim *Suarezium* (*Disp. 66 et 68*) et *Lugonem* (*Disp. 14 et 15*).

CAPUT V.

De necessitate et usu Eucharistiae.

ARTICULUS I.

De necessitate Eucharistiae.

THESIS XXIV.

Ex praecepto divino et ecclesiastico necessaria est sumptio S. Eucharistiae.

161. **Nota.** Certum est, ac explicita a Tridentino (3) decretum, ex praecepto ecclesiastico necessum esse Eucharistiam suscipere. Utrum etiam de praecepto divino, non eadem constat evidenter: nonnulli enim theologi id negarunt. Vera tamen est sententia

(1) *P. 3, q. 80, a. 9, ad 3.*—(2) *Thes. VIII.*—(3) *Sess. XIII, can. 9.*

D. Thomae (1). Suarezii, et fere omnium AA. dari divinum praeceptum.

Prob. 1.º Ait Dominus (2): *Nisi manducaveritis Carnem Filii hominis et biberitis ejus Sanguinem, non habebitis vitam in vobis.*

2.º Trident. Concilium (ibid. c. 2) dicit: «Sacramentum hoc instituit... et in illius sumptione colere nos sui memoriam praecepit, suamque auferre mortem, donec ipse ad iudicandum mundum veniat.»

162. 3.º S. Justinus (3), quo pacto celebretur Eucharistia, distribuatur, explicat, et cur id fiat, dicens: «Nam Apostoli in commentariis suis, quae vocantur Evangelia, ita sibi mandasse Jesum tradiderunt: eum, scilicet, dixisse: *hoc facite in meam commemorationem...* Ex illo tempore haec semper nobis invicem in memoriam revocamus.» S. Cyrillus, Alex. (4) in illa verba: *Nisi manducaveritis...* ait: «Expertes enim et vacui plane vitae, quae in sanctificatione ac felicitate est, remanent, qui mysticam eulogiam non susceperunt, Filium.» Gregor. Naz. (5): «Sine pudore et dubitatione Corpus ede, Sanguinem bibe, si modo vitae desiderio teneris.»

163. II.^a Pars aperte patet ex Tridentino (ubi supra): «Si quis negaverit Christi fideles utriusque sexus, cum ad annos discretionis pervenerint, teneri singulis annis saltem in Paschate ad communicandum, juxta praeceptum sanctae matris Ecclesiae; anath. sit.»

Praeceptum autem Ecclesiae, de quo Tridentinum ac Later. IV. sub Innocentio III, fuit promulgatum, vide supra, Thes. XXIII, Schol. II, n. 160.

SCHOLIA.

164. I. Quaeri solet, quando vel quoties hoc divinum communicandi praeceptum obliget?

Diversa apud diversos leguntur AA. Communis valde sententia est, aliquoties in vita obligare hoc praeceptum, determinationem autem ad Ecclesiam pertinere. Unde qui semel in anno ad Eucharistiam accedit, tum ecclesiastico, tum divino satisfaciit praecepto. Ita D. Thomas, Suarez, Vazquez, Valentia, uterque Soto, etc., etc.

II. Maxime praeceptum communionis urgere in articulo mortis consentiunt theologi. Id autem ex fine ipsius praecepti elucet: tum

(1) Q. 80, a. 11.—(2) Joan. VI, 54.—(3) Apolog. I, n. 65 et 66.—(4) In Joan. VI, 54.—(5) Ord. 45, in S. Pascha, 19.

enim maxime urget, cum major est necessitas ejusdem finem assequendi. Jam vero, ut ait Trident. (1): «Sumi voluit (Christus) »Sacramentum hoc tanquam spiritualem animarum cibum, quo »alantur et confortentur viventes vita illius.» Atqui all et corroborari maxime urget, cum majus graviusque est deficiendi periculum, et majoris roboris est necessitas; ergo.

THESIS XXV.

Non datur praeceptum divinum sumendi S. Eucharistiam sub utraque specie.

165. Est fide certum. Prob. 1.º Tridentinum (2) definivit: «Si quis dixerit, ex Dei praecepto vel necessitate salutis, omnes et »singulos Christi fideles utramque speciem SSmi. Eucharistiae sacramenti sumere debere; anath. sit.» Concil. Constantiense (Sess. XIII), et Martinus V. eundem damnarunt errorem.

2.º Christus D. ait: *Qui manducat hunc panem, vivet in aeternum* (3). Ex quibus patet, quod sumptio unius tantum speciei sufficit ad vitam aeternam assequendam, uti notavit quoque ipsum Tridentinum (4); sed non ita eveniret, si necessum esset utramque sumere speciem; ergo.

166. 3.º In Ecclesiae exordii sub panis tantum speciebus communiter ministratam fuisse Eucharistiam indicat S. Lucas (5): *Erant perseverantes in communicatione fractionis panis et orationibus.* Et quidem ex pia secta nazaraeorum plures convertebantur, qui voto erant obstricti non utendi vino: cum autem ceteris judaeis legalia permitterentur, non est credendum eos ad hanc speciem fuisse constrictos sumendam. Deinde in prioribus seculis ad infirmos solae species panis afferebantur, ut patet ex vita S. Ambrosii, n. 41, a Paulino scripta, nec non ex Concil. Toletano XI, c. 11. Praeterea ubi etiam ambae species fidelibus ministrabantur, integrum eis erat vel duabus, vel una tantum communicari, uti docet Leo. M. (6). Plures quoque referunt Patres pristinam consuetudinem, nempe, attulisse fideles in mundis linteis Eucharistiam, ut privatim domi communicarent.

167. Obj. 1.º Christus D. ait: *Nisi manducaveritis Carnem Filii hominis... et biberitis ejus Sanguinem... non habebitis vitam in vobis* (7). Ergo utraque species pariter requiritur.

Resp. 1.º Negro *conseq.* Particulam et intelligendam non copulative, sed disjunctive, verba Christi in probationibus tradita aperte

(1) Sess. XIII, c. 2.—(2) Sess. XXI, can. 4.—(3) Joan. VI, 59.—(4) Sess. XXI, cap. 1.—(5) Act. II, 42.—(6) Serm. 4 *Quadrag.*—(7) Joan. VI, 54.

indicant. Voluit ergo Dominus significare, et Carnem suam et Sanguinem nobis se daturum, ut necessario vel sub una, vel sub alia specie eum sumeremus ad salutem. Sic cum Lex praecipit (1): *Qui percusserit patrem et matrem, morte moriatur*, non dices, utrumque debere occidi, ut poenam a lege positam incurras.

Resp. 2.º Dist. *conseq.* Utraque species requiritur in ratione sacrificii, et quatenus per Sacerdotem populus christianus debet de utraque specie participare; conc. In ratione sacramenti a singulis fidelibus percipiendi; nego. Hac distinctione intelliguntur Christi verba in coena: *Accipite et manducate. Bibite ex eo omnes*. Et iterum: *Hoc facite in meam commemorationem*. Nam sacerdotes futuri erant exinde omnes Apostoli, ideoque non ut simplices fideles instituebantur; quatenus sacerdotes illud Sacrificium oblaturi, utramque speciem jubebantur sumere et ad sacrificium adhibere: ut autem cum Christo communicarent et fructum susciperent divini convivii, in sola panis, vel vini specie perficiebatur, ut ex dictis supra patet (2).

168. Obj. 2.º Omnes fideles commemorare tenentur Christi mortem, et quidem per S. Eucharistiam: atqui ut hanc perficiant commemorationem, debent facere quod Christus ipse fecit: *Hoc facite in...* Ergo debent utramque sumere speciem, prout Christus sumpsit et dedit.

Resp. 1.º Nimis, ideoque nihil probat argumentum: eodem jure posses deducere, omnes fideles teneri offerre sacrificium.

2.º Dist. *min.* Debent facere *per sacerdotem* quod Christus fecit; conc. Per se ipsos; subdist. Quantum requiritur ad participandum tali sacrificio et commemorandam Christi mortem; conc. Aliter; neg. Jam vero unam tantum sufficere speciem ad eam faciendam commemorationem, aperte significavit Dominus, ut refert Paulus (3): *Hoc est Corpus meum, quod pro vobis tradetur: hoc facite in meam commemorationem*. De calice autem, seu sanguine, similiter ait: *Hoc facite quolibetcumque bibetis, in meam commemorationem*. Utraque ergo sufficit participatio mortis, ut Christi fiat commemoratio, tum manducatio Corporis, tum potatio Sanguinis.

169. Obj. 3.º Gelasius Papa (4) ait: esse sacrilegium communionem sub una tantum specie.

Resp. Explico sensum illius canonis Gelasii: manichaei vinum ut rem a malo ortam principio reprobabant, et consequenter sub panis tantum specie consecrabant: ejusmodi superstitionem

communionem damnavit Pontifex, et ideo sanxit ut utramque in ea regione sumerent speciem, ne aliqui cum ea superstitione ad Sacramentum accederent.

Obj. 4.º Eucharistia sub symbolo convivii est instituta: sed non est perfectum convivium sine potu: ergo non sumitur perfecte Sacramentum sub una tantum specie.

Resp. Dist. *min.* Convivium spirituale non est perfectum sine potu; nego: Corporale; transeat, vel subdist. Si in cibo corporali non existat virtualiter et potus; conc. Aliter; nego. Cum in cibo vel potu eucharistico spirituali sit integer Christus, nihil refectio- nis spiritualis desiderari potest, licet in una tantum specie Eucharistia sumatur.

ARTICULUS II.

De S. Eucharistiae usu.

THESIS XXVI.

Est triplex Eucharistiae perceptio: sacramentalis tantum, spiritualis et sacramentalis simul, et spiritualis tantum.

170. Nota. I. Omnes DD. catholici distinguunt duplicem S. Eucharistiae usum, spiritualem et sacramentalem. Haeretici realem Christi praesentiam negantes, non aliam nisi spiritualem, per fidem, nempe, agnoscunt manducationem.

II. Spiritualis usus Eucharistiae distinguitur in pure spiritualem, et in spiritualem sacramentalem. De priori agit Tridentinum (1), et quid ad eam requiratur declarat: non enim sufficit ad pure spiritualem Eucharistiae manducationem quodvis ejusdem desiderium; sed requiritur simul «Fides viva, quae per dilectionem operatur: aliter enim qui sine ejusmodi dispositione eam appetunt «Fructum Sacramenti et utilitatem non percipiunt.»

III. Communio spiritualis proprie dicta postulat, ut desiderium terminetur ad Christum, prout est in Sacramento; desiderare enim Christum absolute et simpliciter, est simplex actus spei vel charitatis.

IV. Theseos prima et secunda pars definitae sunt a Concil. Tridentino: tertia autem est doctrina catholica et certa.

(1) Ex od. XXI, 15.— (2) Thesis IX, n. 108.— (3) I Cor. XI, 24, 25.— (4) Dist. 2, de Consecr., c. 12.

(1) Sess. XIII, c. 8.

171. I.^o et II.º pars prob. Quoad primam docet Trid. (1): «Si quis dixerit, solam fidem esse sufficientem praeparationem ad sumendum sanctissimae Eucharistiae sacramentum; anathema sit. Et ne tantum Sacramentum indigne, atque ideo in mortem et condemnationem sumatur; statuit... etc.» Quoad autem secundam partem, ait (2): «Si quis dixerit, Christum in Eucharistia exhibitum spiritualiter tantum manducari, et non etiam sacramentaliter ac realiter; anath. sit.»

III.º pars prob. Docuit idem Concilium (3): «Optaret quidem sacrosanta Synodus, ut in singulis Missis adstantes non solum spirituali affectu, sed sacramentali etiam Eucharistiae perceptione communicarent, quod ad eos sanctissimi hujus Sacrificii fructus uberius proveniret; nec tamen, si id non semper fiat, propterea Missas illas, in quibus solus Sacerdos sacramentaliter communicat, ut privatas et illicitas damnat, sed probat, atque adeo commendat, siquidem illae quoque Missae vere communes censi debent; partim, quod in eis populus spiritualiter communicat, partim... etc.»

172. Summatim autem tres communicandi modos distinxit.

1.º Trident. Synodus (4): «Recte et sapienter Patres nostri tres rationes hoc Sacramentum accipiendi distinxerunt: quosdam enim docuerunt sacramentaliter dumtaxat id sumere, ut peccatores; alios tantum spiritualiter... Tertios porro sacramentaliter simul et spiritualiter.»

2.º S. Augustinus (5) dixit: «Ipse (Christus) dicens: Qui manducat meam Carnem et bibit meum Sanguinem, in me manet, et ego in eo, ostendit, quid sit non Sacramento tenuis, sed revera Corpus Christi manducare, et ejus Sanguinem bibere; hoc est enim in Christo manere, ut in illo maneat et Christus.» Quidam ergo sacramentaliter solum manducant; alii vero simul et spiritualiter, effectum, scilicet, Sacramenti assequentes, unionem cum Christo. Quo pacto autem possit fidelis fructum ex Sacramento spiritualiter tantum suscipere tradit ipse Augustinus (6): «Zachaeus et ille Centurio, cum alter eorum gaudens in domum suam suscepit Dominum, alter dixerit: Non sum dignus, ut intres sub tectum meum, ambo Salvatorem honorificantes diverso et quasi contrario modo, ambo peccatis miseri, ambo misericordiam consecuti... In primo populo unicuique manna secundum propriam voluntatem sapiebat; sic uniuscujusque in corde christiani Sacramentum, quo subjugatus est mundus. Nam et ille honorando non audent quotidie

sumere; et ille honorando non audent illo die praetermittere: contemptum solum non vult cibus iste, sicut nec manna fastidium.»

173. 3.º Confirm. rationes theologicae. a) Quod Eucharistia sit signum practicum rei sacrae sanctificantis nos, non pendet a sumente, cum sit sacramentum permanentis; e contra fructus, seu sanctificatio ab illius pendet dispositione: ergo Eucharistiae perceptio, potest esse sacramentalis tantum. Ant. patet ex supra dictis. b) Sacramentum rite susceptum suum necessario causat gratiae effectum, ut probatum est: ergo usus Eucharistiae potest esse sacramentalis et spiritualis simul. c) Qui solo voto suscipit Eucharistiam, ejus fructum participat: ergo datur usus spiritualis tantum. Ant. prob. primo exemplis: ita Deo placet votum Baptismi, ut ex illo fructus ipsius Baptismi percipi possit; idem die de Poenitentia. Abraham quoque praemium habuit, quod voluerit sacrificium offerre. Secundo: excellentia et sanctitas rei desideratae in perfectionem et meritum redundat ipsius desiderii: ergo qui spiritualiter sumit Eucharistiam, tantae excellentiae sacramentum, spirituali ipsius fructu non carebit.

SCHOLION

174. Quaeri potest, utrum spiritualis Communionis fructus procedat ex Eucharistia quasi ex opere operato, vel objective tantum et ex opere operantis.

Nonnulli existimarunt ex opere operato oriri effectum, ut in illis qui Baptismi voto justificantur: inde cum quis Viaticum suscipere nequit, votum ipsius eundem praebere effectum isti AA. putabant. Tamen Suarezius, cum D. Thoma et aliis AA. communiter, dicit id omnino falsum. Cum enim hoc Sacramentum non sit de necessitate medii, nulla occurrit ratio, qua effectus ex opere operato ejusdem soli desiderio tribui possit.

(1) Sess. XIII, can. 11.—(2) Ibid. can. 8.—(3) Sess. XXII, cap. 6.—(4) Sess. XIII, cap. 8.—(5) De civi, Dei l. 21, c. 25.—(6) Epist. 14 ad Jamar. c. 3.